

3. Костенко В. О. Діяльність місцевої влади у сфері цивільного захисту і надзвичайних ситуацій в контексті реформи місцевого самоврядування в Україні. *Теорія та практика державного управління*: зб. наук. пр. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2014. № 2 (45). С. 158–166.

4. Костенко В. О. Діяльність місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо захисту населення і територій у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій. *Грані*. 2013. № 4 (96). URL: <http://grani.org.ua/ua/graniarchive.html> (дата звернення: 01.10.2017).

5. Кринична І. П. Проблеми соціального розвитку територіальних громад на радіоактивно забруднених територіях. *Актуальні проблеми державного управління*: зб. наук. пр. Д.: ДРІДУ НАДУ, 2012. Вип. 4 (15). С. 267–274.

6. Кринична І. П. Управління процесами правового регулювання соціального захисту населення, що проживає на радіоактивно забруднених територіях. *Вісник НАДУ*. 2008. № 3. С. 230–237.

7. Кринична І. П., Шевченко В. В. Особливості регіонального управління процесами радіаційної безпеки. *Надзвичайна ситуація*. Київ: Вид-во МНС "Агентство Чорнобильінтерінформ". 2008. № 8. С. 46–48.

8. Михайлов В. М. Участь органів місцевого самоврядування у мінімізації ризиків виникнення надзвичайних ситуацій: європейська практика. *Державне управління: теорія та практика*: наук. фах. вид. Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. 2011. № 2. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Mikhailov.pdf> (дата звернення: 01.10.2017).

9. Бикова О. В., Болієв О. В., Деревинський Д. М. та ін. Основи цивільного захисту: навч. посіб. Київ, 2008. 223 с.

10. Гречанинов В. Ф. Рекомендації щодо функціонування єдиної державної системи цивільного захисту в сучасних умовах (перша редакція). Київ, 2016. URL: http://www.undicz.mns.gov.ua/files/2016/3/25/Persha_redakciya_rekomendaciy_EDSCZ.pdf (дата звернення: 01.10.2017).

11. Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту: Постанова КМУ від 09.10.2013 р. № 787. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/787-2013-%D0%BF> (дата звернення: 01.10.2017).

12. Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2016 рік: Постанова КМУ від 27.05.2017 р. № 418-р. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249104044> (дата звернення: 01.10.2017).

Надійшла до редколегії 20.10.2017 р.

УДК 330.322(477):353

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Федорчак О. В.,

к. держ. упр., доц., докторант кафедри державного управління,

Львівський регіональний інститут державного управління

Національної академії державного управління при Президентіві України,

м. Львів

Розглянуто систему державного управління інвестиційною діяльністю в Україні на регіональному рівні. Встановлено, що окремі функції управління інвестиційним кліматом на регіональному рівні розподілені між структурними підрозділами місцевих державних адміністрацій та виконавчими апаратами органів місцевого самоврядування. Частково функції із формування інвестиційного клімату виконують також агенції регіонального розвитку. Проте сукупні повноваження зазначених інституцій не забезпечують реалізацію повноцінного процесу управління інвестиційною діяльністю на регіональному рівні.

Ключові слова: обласні державні адміністрації, обласні ради, агенції місцевого розвитку, інвестиції, інвестиційний клімат.

Fedorchak O. V.,
PhD in Public Administration,
Associate Professor, Doctoral Student of State Administration Department, LRIPA NAPA, Lviv

THE PUBLIC ADMINISTRATION OF INVESTMENT ACTIVITY AT THE REGIONAL LEVEL IN UKRAINE: PROBLEMS AND DIRECTIONS OF IMPROVEMENT

The article considers the essence of the system of public administration of investment activity at the regional level in Ukraine. It has been noted that separate functions of management of investment climate at the regional level are distributed between structural subdivisions of local state administrations and executive bodies of local self-government authorities. Part of the function of creating an investment climate is also carried out by regional development agencies. However, the cumulative powers of these institutions do not ensure the implementation of a fully-fledged investment management process at the regional level.

Key words: regional state administration, regional councils, regional development agencies, investments, investment climate.

Постановка проблеми. На сьогодні інвестиційна діяльність на рівні регіонів загалом віддзеркалює негативні макроекономічні тенденції в країні, проте вона також зазнає впливу з боку об'єктивно складених соціально-економічних умов, що склалися в регіонах. Так, в Україні існує значна диференціація регіонів за рівнем економічного розвитку.

Основні інвестиційні ресурси зосереджені переважно в м. Києві, де виробляється майже 20 % ВВП країни, акумулюється 50 % усіх прямих іноземних інвестицій, збільшується чисельність населення за рахунок міграції з інших регіонів. Також спостерігається тенденція до концентрації інвестиційних ресурсів у великих містах та окремих обласних центрах. Зокрема, близько 65 % обсягу капітальних інвестицій освоєно у п'яти регіонах України: у м. Києві, Дніпропетровській, Київській, Львівській, Харківській областях. Близько 80 % прямих іноземних інвестицій сконцентровано також у цих же регіонах [12].

Разом з тим, в Україні все ще існує значна кількість депресивних регіонів, рівень питомої ваги яких сягає понад 60 % [1]. У цих регіонах спостерігається спад інвестиційної активності та погіршення соціально-економічного розвитку загалом. Слабкі інвестиційні позиції цих регіонів не дають змогу розширювати виробництво і залучати інвестиції. У підсумку це призводить до виникнення ефекту “замкненого кола інвестування”, коли непривабливі в інвестиційному плані регіони не мають можливості залучати інвестиційні ресурси і залишаються економічно слаборозвиненими [12].

Наведені вище обставини унеможливають застосування уніфікованого підходу до реалізації державної інвестиційної політики на регіональному рівні і потребують виважених управлінських рішень органів місцевої влади щодо залучення інвестицій. Виходячи з цього, дослідження проблем державного управління інвестиційною діяльністю на регіональному рівні в Україні є актуальним і своєчасним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З проблематики державного управління інвестиційною діяльністю опубліковано чимало наукових праць вітчизняних авторів, зокрема: І. А. Бланка, Л. М. Борщ, Т. В. Майорової, В. Ф. Мартиненка, Є. Г. Матвіїшина, М. І. Мельник, А. В. Мерзляк, А. А. Пересади, В. Г. Федоренка, О. М. Чемерис та ін. Автори справедливо вказують на важливе місце державної участі в процесах інвестування та значущість формування ефективної державної політики у сфері інвестування.

Проте зауважимо, що сама ж інвестиційна політика і механізми для активізації процесів залучення інвестицій на державному та регіональному рівнях кардинально різняться. Механізми, що використовуються на державному

рівні управління інвестиційною діяльністю, в їх чистому вигляді не можуть використовуватися для регіонального рівня. Частина з них недоступна для реалізації на регіональному рівні, оскільки правові, організаційні та економічні можливості регіонів більш обмежені порівняно із державним [4].

У вітчизняній науковій літературі існує доволі обмежене число публікацій, в яких досліджуються питання державного управління інвестиційною діяльністю на регіональному рівні. Так, у роботах М. О. Царенко розглянуто регіональні інвестиційні програми як інструмент підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю регіонів [11]. У працях В. В. Каськіва відображено організаційні основи управління національними проектами на регіональному рівні [3]. У публікаціях М. І. Зверькова проаналізовано вітчизняний досвід діяльності мережі агенцій регіонального розвитку [2]. У роботах С. П. Ковальчука досліджено організаційно-економічні механізми залучення інвестицій у Вінницьку область [4] тощо.

Дотичними до теми дослідження є праці Д. Ф. Дукова, в яких визначено комплексний механізм державного управління інвестиціями в регіональний розвиток, як “штучно створену систему, що складається з суб’єктів управління (органів виконавчої влади з можливістю залученням органів місцевого самоврядування та приватних підприємств за згодою), які за допомогою низки функцій, методів, інструментів, норм, принципів та заходів здійснюють інвестування бюджетних коштів” [1].

Загалом, високо оцінюючи науковий доробок вказаних авторів, зауважимо, що на сьогодні перелік суб’єктів управління інвестиційною діяльністю на регіональному рівні потребує актуалізації, оскільки постійні зміни законодавства призводять до змін організаційної структури управління цією сферою на регіональному рівні.

Метою статті є аналіз чинної системи державного управління інвестиційною діяльністю на регіональному рівні, конкретизація переліку органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування і недержавних інституцій з уточненням їх функцій щодо управління інвестиційною діяльністю на регіональному рівні для покращення інвестиційного клімату в Україні.

Виклад основного матеріалу. Реалізувати інвестиційну політику держави на рівні регіону покладено на місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування. З огляду на це розглянемо детальніше чинну систему органів управління інвестиційною діяльністю на регіональному рівні. Керуючись загальною дефініцією регіону, що найчастіше зустрічається в нормативно-правових актах країни, а також з позиції статистики, під регіонами будемо розуміти адміністративні області України. Відповідно до цього, в межах даного дослідження основну увагу зосередимо на діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування на рівні областей.

I. Обласні державні адміністрації. На регіональному рівні, згідно із Законом України “Про місцеві державні адміністрації”, регулювання інвестиційної діяльності здійснює обласна державна адміністрація, яка належить до системи органів виконавчої влади в Україні. Обласні державні адміністрації безпосередньо впливають на інвестиційний процес у регіоні через залучення державних інвестицій; розроблення і реалізацію програм розвитку інвестиційної діяльності; внесення пропозиції про створення спеціальних (вільних) економічних зон; відбір інвестиційних проектів для реалізації на території регіону; створення максимально сприятливих умов для інвесторів; розгляд інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки; сприяння в отриманні дозвільних документів для реалізації інвестиційного проекту; вирішення інших поточних питань реалізації цих проектів [9].

У результаті аналізу організаційних структур обласних державних адміністрацій України було визначено, що питаннями реалізації інвестиційної політики на рівні області переважно займаються департаменти (управління) економіки, хоча в деяких областях ці повноваження покладені на інші структурні підрозділи (департаменти міжнародного співробітництва, регіонального розвитку, зовнішніх відносин). Відділи інвестиційної діяльності іноді є самостійними підрозділами, а іноді входять до складу відповідних управлінь. Аналізуючи офіційні веб-сайти обласних державних адміністрацій, зауважимо, що у структурі шести адміністрацій України відсутні відділи та управління у сфері регулювання інвестиційної діяльності.

У переважній більшості областей України питанням регулювання інвестиційної діяльності займаються департаменти, управління чи окремі відділи. Так, у Львівській обласній державній адміністрації питанням регулювання інвестиційної діяльності займається Департамент економічної політики, у структурі якого функціонує Управління інвестиційної політики. У свою чергу, у складі Управління функціонують два відділи: відділ залучення інвестицій та відділ супроводу інвестиційних проектів. Зокрема, відділ залучення інвестицій співпрацює в основному із зацікавленими сторонами (потенційними інвесторами), які прагнуть розпочати власний бізнес в області. А відділ супроводу (підтримки) інвестиційних проектів надає підтримку існуючим підприємствам, які вже реалізують інвестиційні проекти, щодо вирішення проблемних питань або питань розширення бізнесу. Подібні структурні підрозділи є і в інших обласних державних адміністраціях.

Також при деяких адміністраціях створено окремі центри (агенції), які займаються залученням інвестицій в економіку області. Так, у Дніпропетровській області створено "Інвестиційно-інноваційний центр", основними завданнями якого є: допомога у написанні інвестиційних проектів; супровід та інформаційне забезпечення проектів на всіх стадіях життєвого циклу; організація зустрічей та переговорів з інвесторами; участь в міжнародних форумах, виставках та презентація інвестиційних проектів; проведення конкурсу стартапів "Best Invest" тощо.

У Рівненській області також створено Агенцію із залучення інвестицій та обслуговування інвесторів "ІнвестІнРівне", основними завданнями якої є надання широкого спектру професійних послуг, зокрема: надання аналітичної інформації про регіон; дослідження ринку; пошук об'єктів інвестування, підбір необхідних ділянок та споруд; організація візитів та виїздів на місця; реєстрація бізнесу, отримання ліцензій, сертифікатів, дозволів, погоджень; оформлення прав власності на землю; консультування з юридичних питань, оподаткування, бухгалтерського обліку; підбір проектних і будівельних організацій та кваліфікованого персоналу; пошук потенційних постачальників сировини; організація переговорів; перекладацькі послуги; захист прав інтелектуальної власності; забезпечення зв'язків з громадськістю тощо.

При окремих адміністраціях функціонують також Ради вітчизняних та іноземних інвесторів. Зокрема, в Херсонській області функціонує Рада з питань інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, яка є постійно діючим консультативно-дорадчим органом, що утворюється з метою сприяння залученню і ефективному використанню вітчизняних та іноземних інвестицій. Формою роботи Ради є засідання, які проводяться згідно з планом роботи, але не рідше одного разу на рік. Рішення Ради мають рекомендаційний характер. Організаційне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності Ради здійснює відповідна обласна державна адміністрація.

У Львівській області також утворено постійно діючий консультативно-дорадчий орган – Службу інвестора при обласній державній адміністрації для сприяння вирішенню поточних проблемних питань наявних та потенційних інвесторів. Служба інвестора консулює заявників в режимі реального часу – по телефону або у формі листа-відповіді.

На жаль, подібні інституції (ради, служби, центри, агенції), які би комплексно займалася питанням формування позитивного інвестиційного клімату та залученням іноземних і вітчизняних інвестицій в межах адміністративно-територіальних одиниць, створені не у всіх областях України. Тому загальне враження від здійснення регулювання інвестиційної діяльності на рівні регіонів складається як про розрізнену і неупорядковану систему.

Також, місцева влада може впливати на інвестиційну діяльність на підпорядкованій їм території засобами пропагандистського впливу, до яких можна віднести розроблення інвестиційних паспортів регіонів.

Інвестиційний паспорт області є обов'язковим документом для території, яка зацікавлена у залученні внутрішніх та іноземних інвестицій. У ньому структурується уся інформація про область: географічне положення, людські ресурси, структура економіки, зовнішньоекономічна діяльність, перелік інвестиційних проектів, а також довідкова інформація для бізнесу. Особливість документу полягає не тільки у великому обсязі інформації, а й в його подачі. Таким чином, розроблені паспорти є дієвими інструментами в роботі із залучення інвестицій. Однак, на сьогодні на офіційних сайтах лише 10 обласних державних адміністрацій розміщено інвестиційні паспорти областей. Зокрема, інвестиційні паспорти розроблені у Вінницькій, Дніпропетровській, Запорізькій, Івано-Франківській, Львівській, Полтавській, Тернопільській, Херсонській, Хмельницькій та Чернігівській областях. На сайтах окремих обласних державних адміністрацій розміщено також інвестиційні карти регіону та подано інвестиційні паспорти районів та міст.

На офіційних веб-сайтах майже усіх обласних державних адміністрацій розміщується та постійно оновлюється інформація про інвестиційні проекти та вільні земельні ділянки для інвестування. Тут подається інформація щодо земельних ділянок, які пропонуються для створення індустріальних парків, земельних ділянок для реалізації інвестиційних проектів (ділянки типу "greenfield"); земельних ділянок і територій, де раніше розміщувалися виробничі приміщення та об'єкти незавершеного будівництва (ділянки типу "brownfield"); інвестиційних пропозицій (анкет проектів) тощо.

У низці областей розроблені також регіональні програми сприяння залученню інвестицій та програми розвитку інвестиційної діяльності. Зокрема, такі програми розроблені в Івано-Франківській та Чернігівській областях.

На сайтах Запорізької та Полтавської областей подано методичні рекомендації щодо залучення та супроводу інвесторів. Методичні рекомендації мають роз'яснювальний характер і розроблені з метою надання допомоги місцевим органам влади для впровадження кращих міжнародних практик управління інвестиційною діяльністю на регіональному рівні. У методичних рекомендаціях подана та структурована інформація щодо підготовки інвестиційних пропозицій на регіональному і місцевому рівнях; наведено стандарти маркетингового просування регіону; стандарти залучення і професійного супроводу інвесторів та здійснення пост інвестиційної підтримки.

Діяльність обласних адміністрацій щодо залучення інвестицій, передбачає також організацію та проведення інвестиційних форумів (самітів) в межах відповідних областей. Проте, будь-які інвестиційні форуми в Україні, незалежно

від рівня проведення, не приводять до реалізації реальних інвестиційних проектів. Навіть якщо за їх результатами урочисто оголошено про підписання відповідних угод з іноземними компаніями.

Отже, на даний момент діяльність обласних державних адміністрацій із залучення інвестицій обмежується представленням інвестиційних пропозицій на власних сайтах; а також ініціювання проведення різноманітних економічних та інвестиційних форумів, на яких можуть укладатися угоди між вітчизняними підприємствами даного регіону і зарубіжними інвесторами. Проте, головними чинниками, що впливають на формування уподобань інвесторів, є розвиненість інфраструктури, швидкість обороту капіталу, доходи населення, економічний потенціал, рівень прибутковості підприємств. Навіть, якщо регіон може виявитися привабливим з погляду природних умов та дешевої робочої сили, то з погляду низького рівня розвитку інфраструктури, невисоких доходів населення, відсутності привабливих/дешевих об'єктів для інвестування цей регіон часто стає непривабливим для інвестора. У цьому аспекті слід відзначити низьку ефективність зусиль обласних адміністрацій для підвищення інвестиційної привабливості регіонів [12].

II. Обласні ради. Відповідно до Закону України “Про місцеве самоврядування”, система місцевого самоврядування складається з територіальних громад, сільських, селищних, міських рад, ..., районних та обласних рад, ... органів самоорганізації населення [8], кожен з яких приймає рішення та постанови щодо інвестиційного клімату відповідної території.

На рівні областей України питаннями формування регіональної інвестиційної політики займаються обласні ради, зокрема постійні комісії рад з питань інвестиційної діяльності, а також структурні підрозділи виконавчих апаратів обласних рад. Проте, не у всіх обласних радах створені комісії з інвестиційної політики та відповідні структурні підрозділи (управління чи відділи) виконавчих апаратів обласних рад, що займаються питаннями залучення інвестицій. Зокрема, у дев'яти обласних радах немає постійно діючих комісій з питань інвестиційної діяльності. І лише у дев'яти областях України у структурі виконавчих апаратів обласних рад є відповідні відділи, відповідальні за регулювання інвестиційної діяльності на регіональному рівні.

Міські, селищні та сільські ради також сприяють залученню іноземних інвестицій і здійсненню інвестиційної діяльності на відповідній території. Проте можливостей сільських, селищних та міських рад (особливо рад у малих містах) недостатньо для кваліфікованого моніторингу та управління не тільки інвестиційними процесами, але й економічним розвитком в цілому. В штатному розписі сільських та селищних рад часто немає навіть посади економіста, що, як правило, пояснюється обмеженістю бюджетного фінансування. Навіть за наявності відповідних штатних одиниць в органах місцевого самоврядування вищого рівня перевантаженість великою кількістю поточних проблем не дає фахівцям можливості реального впливу на інвестиційні процеси [5].

Таким чином, розробка інвестиційної політики традиційно залишається прерогативою органів влади центрального рівня. Місцева влада здійснює (впливає) на інвестиційну діяльність на власний розсуд у рамках чинного законодавства. Статті законів “Про місцеве самоврядування в Україні” та “Про місцеві державні адміністрації” створюють місцевій владі рамки для дій і простір для маневрування у питаннях залучення інвесторів та реалізації великих інвестиційних проектів. Проте, дії місцевої влади більш схожі на набір

“хаотичних неперіодичних заходів щодо приваблення інвесторів до реалізації окремих інвестиційних проектів”, не мають стратегічного спрямування і не сприяють розкриттю внутрішнього потенціалу регіону [12].

III. Регіональні центри з інвестицій та розвитку. У 2007–2010 рр. розпорядженнями КМУ [6; 10] в Україні було утворено мережу регіональних центрів з інвестицій та розвитку, яка охоплювала 27 державних бюджетних установ, що були розташовані по всій території України. Центри надавали комплексну допомогу інвесторам за принципом “єдиного вікна”.

Регіональні центри з інвестицій та розвитку мали зосереджуватися на чотирьох ключових напрямках діяльності: 1) забезпечення підготовки та реалізації проектів за принципом “єдиного вікна”: інформаційна підтримка та супровід стратегічних інвесторів; опрацювання запитів терміном до 24 години; підготовка та організація візитів інвесторів до регіону; розробка “дорожніх карт” проектів; формування інформаційних та аналітичних матеріалів; надання підтримки для реалізації проектів (технічні умови, дозволи, ліцензії); 2) участь в реалізації складових національних проектів регіону; 3) здійснення заходів щодо ресурсного забезпечення інвестиційного розвитку регіону: формування баз даних регіональних інвестиційних проектів; баз даних потенційних вітчизняних та зарубіжних інвесторів; баз даних інвестиційної нерухомості (об’єктів “greenfield” та “brownfield”); сприяння впровадженню проектів державно-приватного партнерства; залучення міжнародної технічної допомоги; та кредитів міжнародних фінансових організацій; підтримка індустріальних парків та технопарків; планування інженерно-транспортної інфраструктури регіону; 4) маркетинг територій: розробка маркетингової стратегії регіону; інвестиційних паспортів і карт; презентаційних матеріалів про інвестиційні можливості областей; бренду регіону; рекламних кампаній; створення власних веб-сторінок; участь в роуд-шоу; участь в міжнародних та національних інвестиційних форумах тощо [3].

Однак, часто функції регіональних центрів з інвестицій та розвитку дублювалися з функціями відповідних відділів інвестицій головних управлінь економіки обласних державних адміністрацій. Тому, у 2014 році, одночасно з ліквідацією Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами, було ліквідовано і 23 регіональні центри з інвестицій та розвитку.

Зауважимо, що у багатьох країнах створені інституції, завданням яких є допомога інвесторам під час реалізації інвестиційних проектів на території відповідного регіону. У Чехії, Словенії, Туреччині, Польщі, Німеччині та інших країнах працюють такі центри. Тому, в умовах сьогодення, коли виникає гостра потреба в залученні інвестиційних ресурсів для економічного розвитку регіонів України, діяльність центрів була би актуальною.

IV. Агенції регіонального розвитку. Агенції (агентства) регіонального розвитку є своєрідними “посередниками” між підприємцями, органами влади різних рівнів та громадськістю. Вони почали утворюватися в Україні з 2001 року завдяки діяльності різних донорських організацій.

У 2016 р. КМУ затвердив “Типове положення про агенцію регіонального розвитку”, яким визначається організаційно-правовий статус агенції, її основні права та функції, органи управління та джерела фінансування [7]. Відповідно до Положення, агенції є неприбутковими не бюджетними установами, які допомагатимуть місцевій владі втілювати регіональну стратегію розвитку. Засновниками Агенцій можуть бути обласні державні адміністрації, обласні

ради та неурядові організації. Причому в регіоні може бути утворена лише одна агенція, тобто мається на увазі створення однієї агенції в кожній області країни. Кожна агенція повинна була мати своє найменування, в якому містилася б назва відповідного регіону [2]. Агенції мають працювати як офіси з надання консультацій і практичної допомоги щодо підготовки та реалізації програм і проектів регіонального розвитку [7].

Відповідно до задуму Постанови, агенції регіонального розвитку мали вести роботу з пошуку інвесторів, готувати пропозиції щодо поліпшення інвестиційного клімату, здійснювати діяльність з промоції регіону в Україні та за її межами, а також готувати стратегії та програми розвитку території. Метою їх діяльності мало бути сприяти підвищенню інвестиційної привабливості регіонів, залученню інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги та створення сприятливих умов для розвитку території.

Однак, на думку вітчизняних науковців, ситуацію в країні щодо утворення та функціонування агенцій регіонального розвитку, можна охарактеризувати як неузгоджену, хаотичну, фрагментарну, нескоординовану, різнопланову та різновекторну. В Україні агенцією регіонального розвитку вважається майже не кожна громадська організація, що декларує намір працювати на регіональному рівні або досліджувати регіональні процеси". Крім того, на території однієї області можуть діяти по декілька агенцій (наприклад, на території Дніпропетровської, Полтавської, Чернівецької областей діє по 2 агенції, Львівської – 3, у м. Київ – 6 тощо) [2].

Агенції регіонального розвитку декларують про надання доволі широкого спектру послуг: стратегічне планування, розробка та впровадження планів, проектів, програм розвитку регіону й територіальних громад; розробка та експертиза бізнес-планів та інвестиційних проектів; організація семінарів, конференцій, круглих столів, навчальних програм; ініціювання ділової активності щодо створення нових робочих місць та виробництв; допомога місцевим компаніям та науковим закладам у пошуку партнерів, інвесторів і виробників продукції та послуг; проведення презентацій, рекламної діяльності та маркетингових досліджень; розробка систем мотивації персоналу; розробка положень і посадових інструкцій та оптимізація організаційної структури; рекламування новітніх технологій і продуктів закордонних партнерів тощо [2].

Проте, часто наведений перелік є загальним, а діяльність окремих агенцій зводиться лише до консультування. Окрім того, інформація про діяльність агенцій регіонального розвитку є закритою. Так, неможливо отримати інформацію щодо основних проектів, які реалізовані агенціями, щодо обсягу залучених інвестицій тощо. Здебільшого вся доступна інформація стосується кількості проведених тренінгів, круглих столів та семінарів [2].

У розвинених країнах світу агенції мають визначені чіткі напрями діяльності. Показником ефективності їх роботи є мультиплікатор інвестицій. До прикладу, у Великобританії агенції регіонального розвитку генерували 4,5 фунта стерлінгів для місцевої економіки з кожного фунта державних витрат [2].

З огляду на це на нинішньому етапі, у зв'язку з ліквідацією Міністерством економічного розвитку та торгівлі України мережі регіональних центрів з інвестицій та розвитку, важливо, щоб згадані актуальні напрацювання в окремих регіонах були збережені, а у структурі новостворюваних в регіонах агенцій регіонального розвитку були хоча б невеликі підрозділи, які б займалися питаннями та залучення і супроводу інвесторів.

Традиційно вважається, що формування інвестиційної політики вважається прерогативою органів державної влади центрального рівня. Зрозуміло, що на місцевому рівні кардинально вплинути на процес залучення іноземних та вітчизняних інвестицій неможливо. Але цілком логічним було б посилити роль місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо покращення інвестиційного клімату з метою економічного зростання територій та підвищення рівня добробуту населення.

Висновки з даного дослідження. Підсумовуючи результати дослідження, можна зробити такі висновки. На сьогодні в Україні відсутня єдина інстанція, відповідальна за комплексне управління інвестиційним кліматом на регіональному рівні. Окремі функції управління інвестиційним кліматом є розподілені між структурними підрозділами обласних державних адміністрацій та обласних рад. Донедавна функції з управління інвестиційним кліматом виконували регіональні центри з інвестицій та розвитку, які були ліквідовані. Частково функції із формування інвестиційного клімату виконують агенції регіонального розвитку. Проте їх повноваження не забезпечують реалізацію повноцінного процесу управління інвестиційною діяльністю на рівні регіону. Чинна система державного управління інвестиційною діяльністю на регіональному рівні потребує подальшого удосконалення. У кожному регіоні доцільно сформуувати єдину інституцію, відповідальну за залучення інвестицій в економіку регіону.

Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленому вивченні законодавства щодо інвестиційної діяльності з метою покращення інвестиційного клімату на загальнодержавному та регіональному рівнях.

Список використаних джерел:

1. Дуков Д. Ф. Напрями удосконалення комплексного механізму державного управління інвестиціями в регіональний розвиток: автореф. дис. ... канд. держ. упр. Одеса, 2017. 21 с.
2. Зверьков М. І., Сментина Н. В. Розбудова в Україні мережі агенцій регіонального розвитку: вітчизняний досвід і керівництво до дій. *Бізнес Інформ*. 2014. № 6. С. 57–63.
3. Каськів В. В. Організаційні основи управління національними проектами в регіонах. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Економіка*. 2012. № 12. С. 231–236.
4. Ковальчук С. П. Організаційно-економічні механізми залучення інвестицій на регіональному рівні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2014. № 5. Ч. 1. С. 188–192.
5. Петкова Л. О., Проскурін В. В. Муніципальні інвестиції та кредити. Київ, 2006. 158 с. Серія: Навчальні програми для працівників місцевого самоврядування.
6. Питання утворення регіональних центрів інноваційного розвитку: розпорядження КМУ від 03.05.2007 р. № 255-р. *Офіційний вісник України*. 2007. № 33. Ст. 1346.
7. Про затвердження Типового положення про агенцію регіонального розвитку: Постанова КМУ від 11.02.2016 р. № 258. *Офіційний вісник України*. 2016. № 28. Ст. 1107.
8. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
9. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20. Ст. 190.
10. Про перейменування регіональних центрів інноваційного розвитку: розпорядження КМУ від 30.06.2010 р. № 1289-р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 50. Ст. 1665.
11. Царенко М. О. Регіональні інвестиційні програми як інструмент підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю у регіонах. *Наукові записки. Серія : Економіка*. 2012. № 20. С. 42–46.
12. Шевченко О. В. Шляхи відновлення інвестиційної активності в регіонах України в умовах економічної нестабільності. *Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень. Серія: Регіональний розвиток*. 2015. № 27.

Надійшла до редколегії 12.10.2017 р.